

1931

korespondence Pešák - Jonáš

DOPISY ZDROJEM INFORMACÍ

1931 (1 dopisnice, 34 / 94)

Rok 1931 přinesl masivní korespondenci mezi arch. Albertem Jonášem a K. F. Pešákem z Lomu u Mostu. Bylo to logické. V poštovním provozu rostl počet výplatních strojů a jejich otisků, následných změn, rodily se katalogy a studie výplatních otisků, rozšiřoval se okruh sběratelů. V dopisech se hlavně objevují údaje o nových výplatních otiscích, K. F. Pešák zásoboval A. Jonáše podklady pro rodící se katalogy. Bylo to i naopak. Z dopisů vyplývá, že ke každému dopisu byly přiloženy výplatní otisky na obálkách (v některých případech až 100 kusů). Skupina vytvořená K. F. Pešákem se soustředila na kolování a výměnu otisků. To vše se zachytilo v zachovaných dopisech K. f. Pešáka A. Jonášovi. Věřím, že tomu bylo i naopak. Dopisy však byly němým svědkem i dalších událostí a názorů, které rád v dalším textu zachycuji. Mezi oběma sběrateli byl úžasný vztah plný porozumění a úcty. Oba z tohoto vztahu získali mnohé. Součástí dopisů byly i chyběnký či mankolisty, jak se tehdy říkalo. Byla to obdivuhodná doba, rodil se nový sběratelský obor. Být při tom, bylo úžasné. Rok 1931 byl přímo vzorový. **Dopisy doplňovaly i kresby různých částí výplatních otisků.**

Dopisy obsahují řadu zajímavých skutečností

Pět dní nového roku uplynulo a třístránkový dopis K. F. Pešáka je na světě. V závěru píše:

„V slíbeném seznamu změn vypište i ty nejmenší změny, neboť mne taky zajímají. Vaše informace jsou pro mně velice cenné a mám pro korespondenci s Vámi vždy čas“ (5. 1.)

Dopisy kromě cenných detailů o výplatních otiscích přinesly i různé výrazy jako např. mankolista, duplo, dublety, postální, postálost a štítek (štoček). V dopisech se objevily i informace o sběratelích výplatních otisků či o držitelích velkého počtu otisků určených na spekulaci či výměnu. **Pro výplatní otisky zdomácněl výraz frankotyp či frankotyp podle výrobce těchto strojů (FRANCOTYP GmbH).**

Hodně místa bylo věnováno i kvalitě otisků, i tehdejší sběratelé měli problémy se špatnými otisky zejména z důvodů nedostatku barvy či neodbornosti obsluhy.

K.F. Pešák každý druhý dopis doplňuje větou : „ **Zajímá mně všechno, co se týká frankotypů**“

např. 9. 1.

Eseje byly často obsahem dopisů, neboť byly ve středu zájmu sběratelů. Škoda, že časem upadly v zapomnění, dnes se jen velmi těžko dávají dohromady. eseje jsou zajímavou částí

tohoto sběratelského oboru. Již tehdy se vytvořily dva obory – otisky mající znaky postálnosti a esejní otisky doplněné zkušebními či předváděcími otisky. Vývoj uznal i specializovaný a studijní směr sběratelství.

Z Pešákových dopisů vyplývá, že hodně výplatních otisků Československa proudilo do sousedního Německa. Do dneška v rámci badatelských entit existují sběratelé, kteří mají ve svých sbírkách hodně otisků z období I. republiky a dokonce sbírají jen tuto klasiku (včetně německé).

JSME JAKO DĚTI

Čtyřstránkový dopis z 17. 2. začíná zajímavými slovy K. F. Pešáka:

„Mnohokrát Vám děkuji za Váš ct. dopis..... Měl jsem opět velkou radost. Máte pravdu. Jsme jako děti. Ale jest to skutečně odpočinek, když večer se mohu hrabat ve frankotypech a alespoň na hodinku zapomenu na těžkost života“.

Zmíněný dopis obsahuje i tato slova: *„Taky mě se také stalo jako Vám. V Teplicích jsem přišel ke sběrateli francotypů. Materiálu měl dost a staré věci. Ale taky jen malé proužky. Já mslal, že mě ranní mrtvice.“*

K. F. Pešák doporučuje A. Jonášovi kontaktovat sběratele jménem Gustav Tragau z Prahy (viz Kapitola o německých sběratelích).

V dalším dopisu doporučuje dalšího sběratele Josefa Michlera ze Žižkova – pracujícího v Žižkovské kapslovně. Z dalších zdrojů víme, že oba sběratele A. Jonáš kontaktoval a byl s nimi v písemném (a možná i osobních) styku.

Dopisy K. F. Pešáka obsahovaly i pozvání pro A. Jonáše k návštěvě Lomu u Mostu, z archivů vím, že A. Jonáš se vydal do Lomu, ale oba pánové se nesetkali. K. F. Pešák dokonce k jednomu z dopisů přiložil podrobnou mapku. Píše: „Těšilo by mne velice, kdybyste do Lomu přijel. Napište, kterou neděli. Čas si pak již udělám.“

Dopis z 24. 2. obsahoval i ryze osobní informaci: **„*Ještě bych chtěl poznamenat, že přednostou nejsem. Jen pošt. poslem a tři roky již čekám na jmenování pomoc. zřízencem. Doufám ale, že to Na naší korespondenci nic nezmění a že i nadále informace poskytnete.*“**

V tomto dopise se dovídáme, že K. F. Pešák byl i ve styku s F. T. Winklerem a že měl od něj

řadu informací. Byl i ve styku s J. Lešetickým, oktrém měl tento názor, ne nepodobný s názorem A. Jonáše:

„Ohledně p. Lešetického Vám děkuji za dobrou radu. Máte pravdu, je odbytá veličina a bude lépe, když se spolu mýlíme. Psal mně takový nesmysl o označení typu atd. Napsal jsem mu v dobrém, ale dosti ostře moje stanovisko, neboť co mám na srdci, tak každému taky řeknu.

TEN ČÍNSKÝ FRANCOTYP JE VELICE ZAJÍMAVÁ VĚC

Jeden z mnoha dopisů (4. 3.) obsahuje zajímavý fakt – uvažuje se dle A. Jonáše o zakoupení výplatního stroje čínské provenience (později se uvažuje i o stroji americké provenience v ceně 6000 Kč).

Z tohoto opisu vyplývá, že K. F. Pešák je v kontaktu s p. Diersem, který zaslal esej s datem 20. 1. 1929. Z dopisu nevyplývá, o jakého uživatele se jednalo. Byla to „Slavie“ ?

JAROLÍMEK VYSTAVOVAL V ÚSTÍ

Dopis z 23. 3. informoval A. Jonáše o tom, že firma B. Jarolímek se zúčastnila výstavy v Ústí n. L. a vystavila jeden z výplatních strojů s legendou:

„V datumovém razítku měl „Aufgabeort“ a pod číslem „Jarolímek- Pha“.

Dopis dále obsahuje udivení K. F. Pešáka, že A., Jonáš navštívil Lom a že se neseťkali. ***„Vždyť mne tu zná každé malé dítě“.*** Byla přiložena mapka s pracovištěm (poštovní úřad) a bydlištěm (Lom 445).

Návštěvu Prahy bohužel odmítl, neboť pracuje celý den až do osmi hodin večer.